Statsforvalteren i Nordland

Vår dato: 26.03.2021
Vår ref: 2016/2017
Deres dato: 15.03.2021
Deres ref: 258/2021

Norsk institutt for naturforskning - NINA
v/ Jan Ove Bustnes
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Hestem, 75 54 79 74

Dispensasjon fra verneforskriften i forbindelse med sjøfuglforskning - Hensteinen, Horsvær og Gimsan verneområder

Statsforvalteren viser til søknad mottatt den 15.03.2021 fra Norsk institutt for naturforskning (heretter NINA) om søknad om dispensasjon fra verneforskriftene til Hensteinen, Horsværet og Gimsan fuglefredningsområde og Horsværet naturreservat.

Vedtak

Norsk Institutt for naturforskning (NINA) v/Jan Ove Bustnes gis dispensasjon fra ferdselsforbudet på land i Horsværet naturreservat og forbudet mot unødvendige forstyrrelser av fugl i Hensteinen, Horsvær og Gimsan fuglefredningsområde i forbindelse med fuglekartlegging. Vedtaket gis med hjemmel i § 7 i de respektive verneforskriftene.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder for årene 2021 – 2025.
- Dispensasjonen gjelder Jan Ove Bustnes og Morten Helberg, pluss eventuelle feltassistenter engasjert av NINA.
- Forstyrrelser av fuglelivet skal begrenses i størst mulig grad.
- Dispensasjonen gjelder kun fra verneforskriften. Vi minner om at aktiviteten kan utløse behov for tillatelse også etter annet lovverk og dette må søkes om til relevant myndighet.

Klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn

NINA Tromsø ved Jan Ove Bustnes søker om forlengelse av tidligere gitt dispensasjon fra vernebestemmelsene for Hensteinen, Horsværet og Gimsan fuglefredningsområde. Siden 2005 har

det blitt gjennomført et langtidsprosjekt på sildemåke i området som del av SEAPOP-programmet. Formålet med prosjektet er blant annet å avdekke faktorer som er kritisk for bestanden av sildemåke, som har gått kraftig tilbake på 1970- og 1980-tallet. Prosjektet innebærer nødvendig ferdsel i verneområdet under tiden med ferdselsforbud i forbindelse med feltarbeid/datainnsamling. Feltarbeidet foregår i løpet av to perioder årlig. Derav 5 - 7 dager i midten av juni og 1 – 3 dager i overgangen juli-august. Feltarbeidet inkluderer registrering av hekkebestand, ringmerking og lesing av ringer, med mere. Feltlagene vil bestå av Jan Ove Bustnes og Morten Helberg som prosjektledere og i tillegg 1- 3 feltassistenter.

Lovgrunnlag
Horsværet naturreservat og Hensteinen, Horsvær og Gimsan fuglefredningsområder ble vernet 6. desember 2002. Fylkesmannen i Nordland er forvaltningsmyndighet. Den fullstendige verneforskriften for områdene er tilgjengelig på www.lovdata.no. Følgende bestemmelser er relevante for denne saken:

Formålet med fredningen av Horsværet naturreservat er å ivareta et nasjonalt verdifullt kystområde, med naturlig tilknyttede plante og dyreliv. Spesiell verdi knytter seg til området som hekke-, myte- og overvintringsområde for sjøfugl (verneforskriftens § 2).

Formålet med fredningen av Hensteinen, Horsvær og Gimsan fuglefredningsområder er å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl (verneforskriftens § 2).

I henhold til § 3 pkt. 4 i verneforskriften for Horsvær naturreservat er det i tiden fra og med 15. april til og med 31. juli forbud mot ferdsel på land.

I henhold til § 3 pkt. 2 i verneforskriften for Hensteinen, Horsvær og Gimsan fuglefredningsområder er fugler, herunder deres reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser.

Etter de respektive verneforskriftenes § 7 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, jfr. også naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven §§ 8 - 12 er brukt som retningslinjer for vår vurdering.

Begrunnelse
Verneverdiene i begge de to verneområdene er spesielt tilknyttet områdets verdi som leveområde for sjøfugl, deriblant som hekkeområder. Området er beskrevet i Naturbase og det er publisert et betydelig antall forskningsartikler knyttet til fuglebestandene på øya. Kunnskapsgrunnlaget ansees derfor som godt. Ferdsel i naturreservatet er i utgangspunktet forbudt og likeledes er forstyrrelse av fugl i fuglefredningsområdet forbudt da dette kan være til skade for verneverdiene.

I miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter er det et avsnitt om vurdering av søknader om forskningsaktivitet i verneområder. Dispensasjon kan for eksempel være nødvendig for å gjennomføre undersøkelser eller registreringer i et fuglefredningsområde som har ferdselsforbud. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde, bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer liberal dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg (ny infrastruktur) eller terrenginngrep i verneområdene. Det fremgår at det i vurderingen av om

dispensasjon skal gis må nytten av et forskningsprosjekt vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører.

Det er kjent i forskningsmiljøer at feltarbeid i fuglekolonier kan ha negative effekter, både på arten det forskes på og andre arter som hekker i områdene rundt. Det er allikevel et høyt fokus på å minimere disse effektene både til fordel for fuglene og for kvaliteten på de data som samles inn på eksempelvis overlevelse og hekkesuksess. NINA og SEAPOP-programmet har høy kompetanse og erfaring på sitt felt og har vist gode rutiner i forbindelse blant annet metodikk og opplæring av feltpersonellet også med formål å minimere forstyrrelser.

Statsforvalteren ønsker i utgangspunktet at forskningsaktivitet styres til områder som ikke er vernet. Den nordlige sildemåken har en svært begrenset utbredelse, og Horsvær har en av det de største koloniene av arten i Norge. Det er dermed vanskelig å finne andre områder som er like godt egnet til undersøkelser av arten. Det må også tillegges vekt at prosjektet allerede har pågått i 15 år og en videreføring av prosjektet vil kunne si noe om bestandsutviklingen i et langsiktig perspektiv. Mye av den kunnskapen vi i dag har om sjøfuglbestandene i Norge kommer også fra det arbeidet som NINA og SEAPOP har bidratt med, deriblant ved de aktuelle verneområdene omtalt i denne søknaden.

Søknaden vurderes å være et spesielt tilfelle som ikke gir stor presedensfare. Selv om det er trolig at tiltaket vil ha noen negative effekter på verneverdiene vurderes disse til å være betydelig mindre enn de fordelene som knytter seg til forskningsprosjektet. Det legges vekt på at kunnskapen som frembringes deriblant vil kunne benyttes i forbindelse med forvaltning av sjøfuglbestandene. Tiltaket er av kortvarig og midlertidig karakter og vi anser ikke at den samlede belastningen i området blir for høy. På bakgrunn av dette innvilges søknaden.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Magne Hestem
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

BINDAL KOMMUNE	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
SNO avd. Vega v/Runar J. Omnø			
BRØNNØY KOMMUNE	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
SØMNA KOMMUNE	Kystveien 84A	8920	SØMNA